

De minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Aanbieding rapport 'Boetestelsels in balans'

Datum
8 september 2023

Ons kenmerk
4887073

1. Aanleiding

Jaarlijkse indexering verkeersboetes

Op 8 september 2023 wordt het jaarlijkse indexeringsbesluit¹ voor boetes op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (hierna: Wahv) in de ministerraad behandeld. Dit betreft de indexering van de Wahv-verkeersboetes in 2024. In het wijzigingsbesluit wordt een verhoging van 10% van de Wahv-verkeersboetes gehanteerd, conform de besluitvorming in de Voorjaarsnota 2023. Na instemming van de ministerraad is de volgende procedurestap in het traject voor het wijzigingsbesluit het zo snel mogelijk starten van de voorhangprocedure bij de Tweede en Eerste Kamer.

Samenhang met rapport 'Boetestelsels in balans'

Het wijzigingsbesluit kent een samenhang met het rapport 'Boetestelsels in balans' van het openbaar ministerie. Hierover bent u in juni jl. geïnformeerd. De beslisnota die zal worden meegestuurd in de voorhangprocedure bij beide Kamers benoemt dit rapport en de op onderdelen problematische samenhang tussen de indexering van de boetetarieven en de adviezen uit dit rapport.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd op basis van deze nota een besluit te nemen over het versturen van het OM-rapport 'Boetestelsels in balans' aan beide Kamers, parallel aan de voorhangprocedure van het indexeringsbesluit. Ambtelijk wordt u geadviseerd om dat tegelijk te doen, omdat de uitkomsten van dit rapport aan de voorgenomen boeteverhoging raken. Bijgesloten treft u daartoe een concept aanbiedingsbrief aan.

3. Kernpunten

Jaarlijkse indexering verkeersboetes

Het besluit over de jaarlijkse indexering van de verkeersboetes regelt een verhoging van de boetetarieven uit de Wahv van 10%, conform de besluitvorming uit de Voorjaarsnota 2023 van 28 april 2023. Deze 10% omvat het indexeringspercentage van 5,7%. De tarieven die horen bij de in het Besluit OM-afdoening genoemde feiten zijn opgenomen in beleidsregels van het openbaar ministerie. Het openbaar ministerie heeft aangegeven deze conform de CPI-

¹Het besluit tot wijziging van de bijlage, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (hierna: Wahv) en de bijlagen bij het Besluit OM-afdoening

ontwikkeling met 5,7% te verhogen. Dit betreft dus een lager percentage dan de stijging van de Wahv-boetes.

Normaliter is de verhoging van het openbaar ministerie gelijk aan het indexeringspercentage. Afgelopen jaar (indexering 2023) heeft het openbaar ministerie de tarieven die horen bij de feiten uit de bijlagen I en II van het Besluit OM-afdoening niet verhoogd met het indexeringspercentage van dat jaar van 8,6%, maar met 3%. Door het OM werd destijds aangegeven dat het van belang is dat er tussen de hoogte van de sanctie en de ernst van het strafbare feit een correlatie bestaat. Deze verhouding zou met het indexeren van 8,6% onder druk komen te staan. Bovendien zou de disbalans tussen de verschillende sanctiestelsels (het feitgecodeerde stelsel en andere strafrechtelijke boetes) toenemen.

Onderzoeksrapport 'Boetestelsels in balans'

Het OM heeft op uw verzoek vervolgens onderzoek uitgevoerd naar deze disbalans tussen de verschillende sanctiestelsels, de oorzaken hiervoor en scenario's voor mogelijke oplossingen. U heeft deze verkenning vorig jaar tijdens de voorhangprocedure van het indexeringsbesluit 2023 ook aan de Tweede Kamer toegezegd. Eind mei 2023 is het rapport 'Boetestelsels in balans' door het OM opgeleverd.

In het rapport wordt geconcludeerd dat er op verschillende punten een disbalans tussen de boetestelsels is ontstaan. Het gaat hierbij enerzijds om de verkeersboetes die worden opgelegd op grond van de Wahv en de verkeersboetes waarvoor een OM-strafbeschikking wordt opgelegd en anderzijds om het feitgecodeerde stelsel als geheel en andere strafrechtelijke boetes buiten het verkeersdomein. Om de balans te herstellen wordt geadviseerd de gedifferentieerde indexering van 2023 ongedaan te maken, in 2024 en 2025 de Wahv-tarieven niet te indexeren, en de feitgecodeerde tarieven te verlagen met 25 tot 30%.

Opvolging gedane aanbevelingen rapport 'Boetestelsels in balans'

De aanbevelingen voor het herstellen van de balans hebben een beleidsmatige, financiële en politieke component. Zowel de beleidsmatige keuzes om de interne disbalans op te lossen door de boetes niet te indexeren en de externe disbalans door de incidentele verhogingen terug te draaien, hebben zeer grote financiële consequenties - gelet op de totale jaarlijkse boeteopbrengsten - van circa €100 miljoen structureel of circa €40 miljoen structureel indien de verhoging wordt beperkt tot de inflatiecorrectie.

Gezien de demissionaire status van het kabinet, is het niet mogelijk om over de opvolging van de gedane aanbevelingen op korte termijn een besluit te nemen. Wel vindt er op korte termijn overleg plaats tussen DGRR/DRC, DFEZ en MinFin om de uitkomsten van dit rapport te bespreken en de financiële gevolgen van de verschillende scenario's in kaart te brengen.

Gelijktijdig vesturen indexeringsbesluit en rapport 'Boetestelsels in balans'

Aangezien in de besluitvorming voor de Voorjaarsnota 2023 is besloten om de Wahv-boetes in totaal met 10% te verhogen (5,7% inflatiecorrectie en een aanvullende verhoging van 4,3%), is er voor het indexeringsbesluit dat tegelijk met deze brief naar de Kamer gestuurd wordt, geen ruimte om al rekening te houden met voornoemd rapport.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
8 september 2023

Ons kenmerk
4887073

Omdat het rapport en het indexeringsbesluit inhoudelijk aan elkaar raken, en om de Kamer volledig en tijdig te informeren, wordt u echter wel geadviseerd om het rapport gelijktijdig met de voorhangprocedure voor het indexeringsbesluit, aan beide Kamers te sturen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
8 september 2023

Ons kenmerk
4887073

In de aanbiedingsbrief bij het rapport wordt vermeld dat u zich er bewust van bent dat het indexeringsbesluit met het oog op het advies van het OM problematisch is, maar dat er, gezien het besluit uit de Voorjaarsnota 2023, voor dit indexeringsbesluit geen ruimte is om al rekening te houden met het rapport. Daarbij moet u ook aan de taakstellingsopgave van JenV voldoen en worden de lasten nu bij verkeersovertreders gelegd. Daarmee zijn bezuinigingen op de middelen bij uitvoeringsorganisaties voorkomen. Indien deze verhoging niet wordt doorgevoerd, zullen er pijnlijke bezuinigingen op de JenV begroting moeten worden doorgevoerd.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Het rapport 'Boetestelsels in balans' kan tot vragen leiden over de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport. Daarnaast kan de samenhang met het de voorhangprocedure van het indexeringsbesluit voor 2024 ook tot vragen leiden. Het is van belang om deze vragen te stroomlijnen langs enerzijds de vragen die primair zien op de verhoging van de boetes met 10% (voorhangprocedure bij beide Kamers) en anderzijds de vragen die primair zien op de opvolging van het rapport (opvolgingstraject met beleidsmatige, financiële en politieke component). De Kamer was vorig jaar ook kritisch op de indexering van de verkeersboetes in verband met de hoge inflatie.

4.2 Procedurele overwegingen

Vragen over de voorgenomen verhoging van de verkeersboetes, mede naar aanleiding van dit rapport, kunnen ertoe leiden dat de beoogde inwerkingtreding van het indexeringsbesluit per 1 januari van volgend jaar niet wordt gehaald. Dit vanwege de tijd die - in het kader van de voorhangprocedure - met de afronding van het (schriftelijk) debat met het parlement is gemoeid.

4.3 Financiële overwegingen

Vertraging van het indexeringsbesluit leidt tot een vermindering van de boeteopbrengsten volgend jaar omdat de boeteverhoging dan pas later kan worden doorgevoerd.

5. Afstemming

De nota is afgestemd met DFEZ en DWJZ.

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Alle informatie in deze nota leent zich voor openbaarmaking. Enkel de persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Bijlagen

De aanbiedingsbrief rapport 'Boetestelsels in balans' en het rapport 'Boetestelsels in balans'